

Cursul 13

Arta raționamentului

Al doilea nivel al logicii și percepției budiste (Pramana)

Inspirate după învățăturile lui Geshe Michael,
traducere a conferințelor Lamei Dvora Tzvieli

Lecția 9b

Structura formală a logicii budiste

Vom trece acum la logica formală.

A patra etapă în dezbateră logică - exemplul

În celebra dezbateră legată de sunete există patru etape.

1. Subiectul

ལྷ་ཚེས་ཅན།

Dra chu chen

Adică, **să considerăm sunetul.**

2. Afirmăția

མི་རྟག་སྟེ།

Mitak te

El este un lucru schimbător.

3. Argumentul

བྱས་པའི་ཕྱིར།

Jepay chir

**Chir - pentru că.
Pentru că este un lucru produs.**

4. Exemplul

Al patrulea pas este un exemplu. El ne ajută și pe mine și pe adversarul meu să fim pe un teren comun. Așa el spune:

དཔེར་ན་བྱས་པ་བཞིན

Perna bumpa shin

Perna - de exemplu.

Bumpa - ulcior,

Shin - ca.

Bumpa shin - este ca ulciorul. Este un lucru produs ca și ulciorul. Așa cum olarul produce ulciorul.

***Perna bumpa shin* înseamnă „este, de exemplu, ca ulciorul de apă”.**

Elementele unui enunț logic

Vom avea o listă cu paisprezece elemente. Pe unele le cunoașteți deja, iar pe altele le vom defini.

1. Subiectul

སྒྲ།

Dra,

ཚུ་ཅན།

Chu chen

***Dra* - sunetul**

***Chu chen* - subiectul dezbateri.**

Subiectul: sunetul.

2. Afirmția pe care vrem să o demonstrăm.

མི་དྭག་པ། བསྐྱབ་བྱ།
Dra mitakpa, Drupja

Ce este *Dra mitakpa*? Sunetul este un lucru schimbător.
Drupja - afirmație.

Afirmația pe care dorim să o demonstrăm este că sunetele sunt lucruri schimbătoare.

Afirmația: sunetul este un lucru schimbător

3. Argumentul principal

མི་དྭག་པ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས།
Mitakpa, Drupjay chu

Mitakpa înseamnă **schimbător**. Face parte din *Drupja*, partea principală pe care vrem să o demonstrăm. Vrem să demonstrăm că sunetul este un lucru schimbător. Deci principalul lucru pe care vrem să-l demonstrăm este schimbarea.

Drupjay - a demonstra,
Chu - lucru.

Afirmația de demonstrat: a fi un lucru schimbător

4. Lucrul pe care vrem să-l demonstrăm direct

མི་དྭག་པ། དངོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས།
Mitakpa, Ngu kyi drupjay chu

Mitakpa - a fi schimbător.
Ngu - direct sau explicit,

Drup jay - a demonstra.

Lucrul pe care vrem să-l demonstrăm direct.

Lucrul pe care vrem să-l demonstrăm direct: să fie un lucru schimbător.

5. Lucru pe care îl demonstrăm indirect

ལྷན་ཅིག་མ།

Kechikma,

ཤུགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས།

Shuk kyî drupjay chu

***Kechikma* înseamnă momentan, instantaneu. Ceva care se schimbă de la o clipă la alta sau ceva care se schimbă instantaneu.**

***Shuk* - indirect sau implicit.**

***Shuk kyî drupjay chu* este calitatea indirectă pe care vrem să o demonstrăm.**

Deci, calitatea directă pe care o demonstrăm este schimbarea sunetului. Lucrul pe care îl demonstrăm indirect este schimbarea de la o clipă la alta.

De ce vorbim iar de ***Kechikma***?

Vorbeam mai înainte de pix, că într-o zi va ajunge la sfârșit, iar din punctul de vedere al sfârșitului său, el se schimbă din clipă în clipă, și cu fiecare clipă este mai aproape de sfârșitul lui.

Dacă cineva tocmai iese de pe stradă și nu a auzit niciodată astfel de discuții și spune: „De ce spui că se schimbă de la un moment la altul, după o clipă arată la fel?” - Adevărul este că ne este greu să vedem „schimbarea” cu certitudine, fără să avem ***Tsema*** - percepția validă a „schimbării”. Nu avem ***Tsema*** schimbării deocamdată, de aceea trebuie să ne gândim la ea puțin, să mergem până la sfârșit și să ne întoarcem.

Și adevărul este că, pentru a putea spune, cu certitudine, despre ceva care se schimbă, trebuie să experimentez direct ***Kechikma***, această schimbare instantanee. De fapt, se spune că o persoană care are percepția directă a schimbării de moment a fenomenelor este foarte aproape de percepția directă a vacuității. Este foarte aproape.

Aceasta este o școală inferioară a vacuității. Școala Abhidharma vorbește despre schimbarea de la o clipă la alta. Și sunt oameni care spun: „Aceasta este vacuitatea, pentru că se schimbă de la o clipă la alta”. Dar nu aceasta este

vacuitatea, dar cel care are percepția directă a schimbării instantanee, este foarte aproape de percepția vacuității.

Lucrul pe care vrem să-l demonstrăm indirect: să fie ceva care se schimbă de la o clipă la alta

6. Lucrul pe care vrem să-l infirmăm

སྒྲ་རྟག་པ། དགག་བྱ།

Dra takpa, Gakja

***Dra takpa* - sunetul este neschimbător**

Acest lucru nu este adevărat, deci este ***Gakja***. ***Gakja* este lucrul pe care îl negăm.**

Vrem să negăm faptul că sunetul este un lucru neschimbător. Motivul pentru care această dezbateră, este mereu dată ca exemplu în cărțile de logică, este datorită pre-budiștilor, care susțineau că „Om” este sunetul primordial, care nu a fost creat și nu se schimbă, și există întotdeauna acolo în univers. Și budiștii spun: despre ce vorbiți?

Sunetul este un lucru în schimbare, pentru că este creat. El nu poate fi imuabil. Deci, acesta este ***Gakja*** pe care vrem să-l demonstrăm, că sunetul este neschimbător.

Lucrul pe care vrem să-l infirmăm: că sunetul ar putea fi un lucru neschimbător

7. Principalul lucru pe care vrem să-l negăm

རྟག་པ། དགག་བྱའི་ཚེས།

Takpa, Gakjay chu

Principalul lucru din acest ***Gakja***, este ***Takpa***, adică **neschimbător**. ***Gakjay chu***, înseamnă **lucrul pe care îl negăm**. Acesta este esența lui ***Gakja***. Principalul lucru despre ***Gakja*** este: să negăm faptul că sunetul este lucru neschimbător.

Principalul lucru pe care vrem să-l negăm: să fie ceva neschimbător

În dezbateri am spus „De ce se schimbă sunetul? Pentru că a fost produs. Deci, **Jepa** este argumentul pe care îl dăm.

11. Relația dintre argument și subiect

སྒྲ་བྱས་པ། ལྷོགས་ཆོས།

Dra jepa, Chokchu

Dra Jepa - sunetul este produs.

Ce facem aici? Facem legătura dintre sunet și faptul că este produs. Sunetul este subiectul nostru, și acum l-am legat de raționament - **Jepa**.

Ce este **Chokchu**? Dacă vă amintiți am făcut 3 teste pentru argument, pentru a vedea dacă este corect? Acesta este primul test din cele trei: să existe o legătură între argument și subiect. Deci, acesta este **Chokchu**, Există vreo legătură între cauză și subiect? Da. Sunetul este un lucru produs.

Relația dintre subiect și argument: sunetul este un lucru produs

12. Relația necesară pozitivă

མི་དྲག་ན་མ་བྱས་པས་བྱུབ། ལྷོག་བྱུབ།

Je na mitakpe kyab, Jekyab

Cuvântul **na** separă cele două părți ale propoziției: dacă este asta, atunci este și cealaltă. Asta face **na**.

Je na mitakpe kyab - dacă este produs, atunci **Kyab** - **trebuie**, să fie schimbător. Asta scrie aici. Dacă este produs, rezultă că este schimbător.

Dacă ne aducem aminte de cele trei teste, aici din 3 rezultă 2. Dacă argumentul este corect în mod necesar și afirmația va fi corectă. Acest lucru l-am numit **Jekyab** - **dacă 3 atunci 2**.

Relația necesară pozitivă dintre argument și ceea ce vrem să demonstrăm: dacă un lucru este produs, el trebuie să fie un lucru schimbător.

13. Relația necesară negativă

མི་དྲག་ན་མ་བྱས་པས་བྱབ།

ལྷོག་བྱབ།

Mitak na ma jepe kyab,

Dok kyab

Mitak na - dacă nu este schimbător,

Majepe kyab - dacă nu este schimbător, rezultă că nu este un lucru produs.

Dok kyab - dacă nu 2 rezultă nu 3.

Aceasta este relația necesară negativă - **Dok kyab**. Am spus că dacă există relația necesar pozitivă între 3 și 2, automat există și relația necesară negativă între 2 și 3.

Relația necesară negativă dintre afirmație și argument: dacă ceva nu este un lucru schimbător, el nu poate fi un lucru produs

14. Exemplu armonios cu argumentul

བུམ་པ།

མ་སྐྱུན་དཔེ།

Bumpa,

Tunpe

Bumpa, era a patra etapă a dezbaterii, în care se dă un exemplu.

Tunpe - exemplu armonios.

Exemplul trebuie să fie în armonie sau în concordanță cu afirmația noastră.

Tun - a fi în armonie,

Pe - exemplu.

Deci Bumpa, este exemplul care este în armonie cu demonstrația noastră - care vrea să arate că sunetul este schimbător.

Un exemplu de lucru similar: ulciorul de apă

Vreau să vă felicit că nu ați adormit încă. Majoritatea oamenilor adorm, sau nu vin.

Karma de a fi interesat de aceste lucruri, karma de a fi interesat de legătura dintre imaginile mentale și fenomenele din realitatea noastră, karma de a dori

să înțelegem care este sursa imaginilor noastre mentale care ne conduc lumea noastră, este ceea ce ne apropie de perceperea directă a vacuității. Karma de a vă măsura cu dificultatea lucrurilor, de a le examina este exact karma de care aveți nevoie pentru a vă apropia de percepția supremă a realității. Deci e minunat.

Argumentul care include prea mult

Vreau să mai adaug încă aici. Dacă ar fi să schimbăm puțin dezbateră și am spune:

**Să considerăm sunetul.
El este schimbător,
Pentru că există.**

Care este răspunsul? ***Kyappa majung***, adică nu rezultă.
Dacă ceva există nu rezultă în mod necesar că el este schimbător.

De ce? Pentru că am luat un grup prea mare. ***Tunchok*** - grupul lucrurilor similare, adică toate lucrurile care există.

Două argumente principale pentru a cultiva logica

O altă clasificare a argumentelor bune, corecte. În lectura cursului se prezintă în detaliu argumentele corecte pe care nu le vom aduce aici. Vom aduce doar ceea ce se numește: „**Clasificarea argumentelor corecte în funcție de adversar**”.

1. Argumentul corect folosit în contextul propriu.

རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག

Rangdun kab kyī tak yangdak

2. Argumentul corect folosit în contextul altora

གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག

Shendun kab kyī tak yangdak

Vorbim aici din nou despre argumentele corecte - ***Tak yangdak***.

Trebuie să ne amintim că există două motive pentru care dorim să argumentăm corect în dezbateri.

1. Primul motiv este că budismul este de fapt un lucru privat, este de fapt încercarea mea de a-mi înțelege realitatea, de a înțelege cine sunt, de ce există suferință în viața mea, cum îmi creez fericirea. Perceperea directă a vacuității este o experiență personală. Numai când stau în meditație se poate întâmpla acest lucru.

Această cunoaștere a logicii, ne permite să învățăm să nu-i judecăm pe alții, pentru că nu știm cu adevărat ce este în mintea lor și ce îi motivează.

Acesta este **Rangdun kab kyi takyangdak**, de a folosi argumentul corect, pentru mine, ca să înțeleg singur lucrurile.

2. **Shendun kab kyi tak yangdak** este de dragul celorlalți. Este folosirea argumentului corect, astfel încât să îi pot ajuta pe alții, să-și construiască o concepție asupra lumii pentru ei înșiși, care să-i apropie de fericire.

Deci, acestea sunt două aspecte care ne îndreaptă spre bodhicitta, în cadrul logicii.

Practica dezbaterii budiste

Alegeți-vă partenerul de dezbateri, iar cel care atacă alege un exemplu de dezbateri din lista de mai jos. În fiecare dintre cazuri, atacantul începe, apărătorul răspunde, și atacantul continuă. Dacă mai aveți timp, puteți continua să dezvoltați dezbaterile care nu sunt terminate.

- I. 1. Să considerăm ulciorul, este neschimbător, pentru că el există.
Argumentul este greșit (Tak madrup)
2. Deci, vrei să-mi spui că ulciorul nu există?
Da
3. Să considerăm ulciorul, el există pentru că este perceput de o percepție validă
Corect (Du)
4. Să considerăm ulciorul, este neschimbător, pentru că el există.
Nu rezultă din argument (Kyappa majungsau Ma kyab)
5. Deci, îmi spui că ceva ar putea exista și se poate schimba?
Da
6. Dă-mi un exemplu (Sho)
Ulciorul de apă
7. De ce spui asta? (Chi chir))

Pentru că atunci când ulciorul cade se va sparge
Corect

- II.**
1. Să considerăm ulciorul, este schimbător, pentru că este ceva care există doar de la o clipă la alta
Argumentul este greșit (Tak madrup)
 2. Deci vrei să-mi spui că o ulciorul nu este ceva care există doar de la o clipă la alta?
Da
 3. Să considerăm ulciorul, el există doar de la o clipă la alta, pentru că este ceva care funcționează
Argumentul este greșit (Tak madrup)
 4. Vrei să-mi spui că ulciorul nu funcționează?
Da
 5. Să considerăm ulciorul, el funcționează, pentru că se poate umple cu apă
Corect
 6. Să considerăm ulciorul de apă, există doar de la o clipă la alta, o clipă, pentru că este ceva care funcționează
Corect
 7. Să considerăm ulciorul de apă, el este schimbător, pentru că este ceva care există doar o clipă
Nu rezultă din argument (Kyappa majungsau Ma kyab)
 8. Vrei să-mi spui că ceva poate exista doar de la o clipă la alta, dar este neschimbător?
Da
 9. Să considerăm definiția a unui lucru schimbător. Nu o ști
Nu este adevărat
 10. Arată-mi (Sho)
Un lucru schimbător este ceva care există doar de la o clipă la alta
- III.**
1. Să considerăm ulciorul, el este schimbător, pentru că este ceva ce există doar de la o clipă la alta
Argumentul este greșit (Tak madrup)
 2. Vrei să spui că ulciorul nu este ceva care există doar de la o clipă la alta?
Da
 3. Să considerăm ulciorul, el există doar de la o clipă la alta, pentru că este ceva care funcționează
Argumentul este greșit (Tak madrup)
 4. Vrei să spui că ulciorul nu funcționează?
Da

5. Să considerăm ulciorul, el funcționează, pentru că se poate umple cu apa
Corect
6. Să considerăm ulciorul, el există doar de la o clipă la alta, pentru că este ceva care funcționează
Corect
7. Să considerăm ulciorul, el este schimbător, pentru că este ceva care există doar de la o clipă la alta
Nu rezultă din argument (Kyappa majung sau Ma kyab)
8. Vrei să spui că este ceva care există doar de la o clipă la alta și nu se schimbă?
Da
9. Dă-mi un exemplu (Sho)
Vacuitatea, pentru că vacuitatea este legată de obiect, iar obiectul există doar de la o clipă la alta, la fel va fi și vacuitatea. De aceea vacuitatea există de la o clipă la alta.

- IV.**
1. Să considerăm vacuitatea. Ea este un lucru care funcționează, pentru că este un lucru care există
Argumentul este greșit (Tak madrup)
 2. Vrei să spui că vacuitatea este un lucru care nu există?
Da
 3. Deci, Buddha greșește?
De ce spui asta? (Chi chir)
 4. Pentru că în *Sutra inimii*, Buddha a spus că vacuitatea există
Corect
 5. Să luăm vacuitatea. Este un lucru care funcționează, pentru că este un lucru care există
Nu rezultă (Kyappa majungsau Ma kyab)
 6. Vrei să spui un lucru existent nu funcționează?
Da
 7. Dă-mi un exemplu
Vacuitatea sau spațiul gol
- V.**
1. Să considerăm vacuitatea, este un lucru care nu funcționează, pentru că este un lucru care nu există
- VI.**
1. Să considerăm vacuitatea, este un lucru care nu funcționează. Pentru că ea este un lucru care există
- VII.**
1. Să considerăm ulciorul de apă, este ceva ce poate fi cunoscut, pentru că există
- VIII.**
1. Mă consider pe mine însumi, sunt un lucru care există,

pentru că sunt gol.